

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра соціальної психології та психології розвитку

Проректор

“ ”

20 р.



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПСИХОЛОГІЯ ЛІДЕРСТВА»

Галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальності 053 Психологія

факультет філософський

Івано-Франківськ – 2019 рік

Робоча програма з «Психології лідерства» для студентів ОР «Бакалавр» за спеціальністю 053 «Психологія». «29» серпня, 2019 р. – 21 с.

Розробники: Федоришин Г.М., доцент кафедри соціальної психології та психології розвитку, кандидат психологічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальної психології та психології розвитку

Протокол від «29» серпня 2019 р. № 1

Завідувач кафедри соціальної психології
та психології розвитку
«29» серпня 2019 р.



Заграй Л.Д.

Схвалено науково-методичною радою філософського факультету.

Протокол від “5” вересня 2019 р. № 1
“5” вересня 2019 р.

Голова  (Пілецька Л.С.)

© Федоришин Г.М. 2019 рік
© Федоришин Г.М. 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	За вибором студента	
Модулів – 1	Спеціальність 053 Психологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		__3__-й	__3__-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		__5__-й	__5__-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	_12_ год.	4_ год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	_6_ год.
		Лабораторні	
		0 год.	_0_ год.
		Самостійна робота	
		60 год.	_80_ год.
Індивідуальні завдання:			
		__ год.	
		Вид контролю: залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33,3 % : 66,7 %

для заочної форми навчання – 8,9 % : 91,1 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів наукових і професійних знань у сфері ефективного лідерства, активізація лідерського потенціалу як сукупності умінь самоуправління і управління іншими людьми.

Завдання:

- сформувати наукове уявлення про соціально-психологічну природу лідерства, про сучасні виклики і вимоги щодо ефективного лідерства;
- ознайомити з основними видами лідерства та їх проявами у різних сферах життєдіяльності особистості та суспільства;
- розшири уявлення студентів про власний потенціал лідера для подальшого особистісного та професійного розвитку;
- сформувати компетенції лідера (уміння працювати у команді, ставити цілі та досягати їх, упевненість у собі, подолання сумнівів та упереджень, самопрезентація, розуміння власних сильних сторін та перспектив у розвитку, уміння організовувати час та ін.);
- розвивати навички аналітичного, критичного мислення і розуміння, оцінювати ідеї та пропозиції, формулювати докази, робити висновки і узагальнювати аргументи, творчо генерувати нові ідеї.

Загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, мислити концептуально, системно, саногенно.
- Здатність бути критичним і самокритичним,
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Навички міжособистісної взаємодії, володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.
- Здатність ставитись з повагою до мультикультурності та різноманітності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології лідерства.
- Здатність до розуміння природи поведінки лідерів, їх діяльності та вчинків.
- Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
- Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку у сфері лідерства.

Програмні результати:

- Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.
- Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
- Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
- Виявляти і вирішувати соціально-психологічні проблеми особистості у великих і малих групах.
- Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Структурно-логічне місце курсу в навчальному процесі підготовки фахівців

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення «Психології лідерства»
«Соціальна психологія», «Організаційна психологія», «Психологія коучингу», «Психологія бізнесу», «Психологічний супровід персоналу», «Психологія іміджу»
«Філософія», «Соціологія», «Менеджмент», «Риторика».

3. Програма навчальної дисципліни Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Основи ефективного лідерства

Тема 1. Лідерство як соціально-психологічний феномен

Зміст. Предмет, завдання, проблематика дисципліни. Визначення основних понять. Психологічний зміст поняття «лідерство». Види лідерства відповідно до основних видів діяльності, за змістом трудової діяльності, за характером діяльності, за спрямованістю діяльності, згідно з статусно-рольовою позицією у групі. Функції лідерства (Є.П.Ільїн): формування бачення, формулювання місії, розробка стратегії, забезпечення реалізації стратегії. Ключові ролі, функції та відповідні якості лідера (Дж. Каузес і Б. Познер, Лайл Спенсер та Сайн Спенсер, Уільям Бірлі та Тетяна Козуб, Пітер Сенге, Річард Дафт, Флойд Хессельбайн, Михайло Бауер та ін.).

Тема 2. Традиційні моделі лідерства

Зміст. Теорії лідерських якостей (Анрі Файоль, О.Тід). Біхевіористичні моделі лідерства (К.Левін, Д. Мак-Грегор і Р. Лайкерт, Р. Бейк, Дж. Моутон, Вільям Оучі, Ренсіс Лайкерт, Роберт Блейк). Теорії лідерства X, Y, Z. Моделі

ситуаційного лідерства (Ф.Фідлер, Дж.Шнейдер, А.Дж.Мерфі, Е. Хартлі, Поль Херсі та Кен Бланшар, Р. Хаус, модель Врума-Йеттона.

Тема 3. Лідерство як місія: сучасні концепції лідерства

Зміст. Інтеграційна концепція лідерства (М. Херманн). Атрибутивна концепція лідерства. Харизматична концепція лідерства (М.Вебер, А. Менегетті, С. Московічі, М. Кетс де Вріс, Д. Ебербах, Дж. Боулі, Т. Бендас, В. Шеклтон, Б. Шамір, Р.Кричевський та ін.). Концепція перетворювального лідерства. Модель розподіленого лідерства (Leadership Foundation for Higher Education, LFHE) Д. Л. Бредфорта та А. Р. Кохена. Теорія дистрибутивного лідерства (Distributed leadership, Spillane & Halverson & Diamond, 2001). Етичне лідерство (Ethical leadership, Brown, 2005). Теорії емоційного лідерства: теорія «внутрішнього стимулювання» лідерства К. Кешмана, теорія опосередкованого лідерства Р. Фішера і А. Шарпа, теорія «двигуна лідерства» Н. Тічі, концепція «трубопроводу лідерства» (leadership pipeline) Р. Черена, С. Дроттера та Дж. Ноела, концепції сполучного лідерства та «гарячих груп» Дж. Ліпман Блюмен.

Тема 4. Владний та управлінський аспекти лідерства

Зміст. Тлумачення поняття влади у різних філософських та психологічних концепціях (А. Адлер, З.Фройд, Г. Гекгавзен, Е. Канетті та ін.). Види влади: влада-примус і влада-вплив, Фізичний примус як протоформа влади, реальна і потенційна. Основні форми влади в організації. Мотивація влади. Владна потреба посідання і як потреба її застосування. Невротичне прагнення влади. Покірність як інтеракційна характеристика особистості. Непокора як важлива інтеракційна характеристика особистості. Характеристика лідерства з позиції підпорядкування-підкорення. Управлінський аспект влади.

Змістовий модуль 2. Формування компетентностей лідера

Тема 5. Коучинг лідерства

Зміст. Застосування моделей коучингу GROW, SMART, Т-модель та ін. у розвитку лідерських компетентностей. Коучингові технології подолання сумнівів, обмежуючих переконань, розвитку креативності та мотивації, упевненості у собі, вироблення пріоритетів, розширення перспектив, технології самопрезентації. Самодисципліна і тайм менеджмент. Лідерство і команда. Якості, необхідні для створення ефективної та злагодженої команди. Технологія написання мотиваційного листа. Технологія створення і просування особистого бренду лідера.

Тема 6. Стратегія і тактика публічного виступу лідера

Зміст. Принципи ефективного публічного виступу. Побудова публічного виступу: структура публічного виступу та основні правила його побудови; сутності технологій підготовки публічного виступу. Техніка публічного

виступ. Технології опанування хвилювання. Умови й етапи створення довіри в аудиторії до оратора. Психологія довіри. Типові помилки ораторів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Лідерство як соціально-психологічний феномен	19	2	2			15	17	2				15
Тема 2. Традиційні моделі лідерства	9	2	2			5	12	2				10
Тема 3. Лідерство як місія: сучасні концепції лідерства	9	2	2			5	11	1				10
Тема 4. Владний та управлінський аспекти лідерства	9	2	2			5	11	1				10
Разом за змістовим модулем 1	50	8	8			30	56	6				45
Змістовий модуль 2.												
Тема 5. Коучинг лідерства	21	2	6			15	20		1			20
Тема 6. Стратегія і тактика публічного виступу лідера	19	2	4			15	15		1			15
Разом за змістовим модулем 2	40	4	10			30	35					35
Усього годин	90	12	18			60	90	6	2			80
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин												

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми (для стаціонару)	Кількість годин
1	Соціально-психологічна природа лідерства	2

2	Класичні моделі лідерства. Діагностика лідерського потенціалу	2
3	Сучасні теорії лідерства. Виклики сьогодення	2
4.	Владний та управлінський аспекти лідерства	2
5	Коучинг лідерства: цілепокладання, вироблення пріоритетів.	2
6	Коучинг лідерства: розвиток упевненості у собі, тайм-менеджмент	2
7.	Коучинг лідерства: розробка особистого бренду лідера.	2
8	Контрольна робота	2
9.	Технології публічних виступів	2

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми (для заочного відділення))	Кількість годин
1.	Природа лідерства. Оцінка лідерських якостей	1
2.	Коучинг лідерства	1

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми (для стаціонару)	Кількість годин
	Змістовий модуль 1.	
1	<p>Тема 1. Соціально-психологічна природа лідерства. Аналіз типів лідерів за матеріалами книг, фільмів, напр. «Засновник», «Тренер», «Корона», «Темні часи», «Золоті руки», «Заплати іншому», «У гонитві за щастям», «Диявол носить «Прадо» та ін..</p> <p>План аналізу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти список особистісних рис лідера. 2. Скласти список цінностей героя. 3. Описати життєвий шлях лідера та його життєву філософію. 4. Які ситуації посприяли у становленні героя як лідера? 	5 / 3 бали

	<p>5. Чи були в головного героя референтні особи, на яких він рівнявся або хотів бути схожим?</p> <p>6. Які технології впливу та самоорганізації використовує?</p> <p>Критерії оцінювання</p> <p>Оцінка «відмінно» - студент демонструє повноту, адекватність та осмисленість (усвідомленість) знань стосовно типології лідерів, вмє на основні аналізу скласти психологічний портрет лідера, який включає його особистісні характеристики, ціннісні орієнтації, стратегії спілкування та впливу на інших; аналізує основні чинники становлення героя як лідера (ситуації, найближче оточення та ін.) вмє робити узагальнюючі висновки.</p> <p>Оцінка «добре» - студент демонструє адекватність та осмисленість знань, але стосовно кількох із зазначених питань; вмє робити узагальнюючі висновки.</p> <p>Оцінка «задовільно» - студент має фрагментарні уявлення про проблему, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно та аргументовано вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» - наявність часткових знань, які студент не правильно розуміє і не правильно трактує.</p>	
2	<p>Тема 2. Традиційні моделі лідерства.</p> <p>Опрацювати статтю і написати тези згідно плану. Філатова Л.С., Новохацька Л.В. Теоретичні аспекти теорій лідерства крізь призму ефективного лідерства // Підприємництво. Економіка: реалії часу. №3(13), 2014. Режим доступу: https://economics.opu.ua/files/archive/2014/No3/64-69.pd</p> <p>План аналізу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1)здійснити аналіз теорій лідерства, чинники їх становлення та виявити їх взаємозв'язок; 2) визначити взаємозв'язок між керівництвом та лідерством, а саме їх подібність та відмінність; 3)з'ясувати роль стилів керівництва у формуванні ефективного лідерства; 4) визначити основні критерії, притаманні традиційним теоріям лідерства; 5) виокремити основні засади ефективного лідерства <p>Критерії оцінювання</p> <p>Оцінка «відмінно» - студент демонструє повноту, адекватність та осмисленість (усвідомленість) знань стосовно критеріїв класичних теорій лідерства, історії їх виникнення та взаємозв'язок, розуміє відмінність між лідерством і керівництвом, може дати визначення цих понять, визначає необхідні компетентності ефективного лідера, вмє робити узагальнюючі висновки.</p> <p>Оцінка «добре» - студент демонструє адекватність та осмисленість знань, але стосовно кількох із зазначених питань; вмє робити узагальнюючі висновки.</p> <p>Оцінка «задовільно» - студент має фрагментарні уявлення про проблему, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно та аргументовано вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» - наявність часткових знань, які студент не правильно розуміє і не правильно трактує.</p>	5 / 1 бал
3	<p>Тема 3. Лідерство як місія: сучасні концепції лідерства.</p> <p>Опрацювати статтю і законспектувати у формі тез: Белікова Ю. В. Становлення та переваги емоційного лідерства // Режим доступу: http://www.repository.hneu.edu.ua. – Дата звернення 27.08.2017 р.</p> <p>План аналізу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Дати визначення поняттю «емоційне лідерство» 2) Якими компетентностями повинен володіти емоційний лідер? 	5 / 1 бал

	<p>3) Яка теорія лягла в основу розробки теорії емоційного лідерства? 4) Коротко охарактеризувати теорії емоційного лідерства.</p> <p>Критерії оцінювання</p> <p>Оцінка «відмінно» - студент демонструє повноту, адекватність та осмисленість (усвідомленість) знань стосовно теорій емоційного лідерства, вільно використовує понятійний апарат, визначає необхідні компетентності емоційного лідера, вміє робити узагальнюючі висновки.</p> <p>Оцінка «добре» - студент демонструє адекватність та осмисленість знань, але стосовно кількох із зазначених питань; вміє робити узагальнюючі висновки.</p> <p>Оцінка «задовільно» - студент має фрагментарні уявлення про проблему, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно та аргументовано вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» - наявність часткових знань, які студент не правильно розуміє і не правильно трактує.</p>	
4	<p>Тема 4. Владний та управлінський аспекти лідерства.</p> <p>Опрацювати статтю і законспектувати у формі тез: Єфименко М.О., Ізюмцева Н.В. Роль лідерства в системі управління персоналом на підприємстві // Економіка та управління підприємствами. Випуск 24. 2018. С.1570162. Режим доступу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/24_2018_ukr/29.pdf</p> <p>Запитання для аналізу статті:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Яка основна мета лідерства в управлінні персоналом. 2. Які функції лідерства в організації і які фази (етапи) має пройти лідер, щоб реалізувати ці функції? 3. Як відбувається розподіл часу в керівників? Що найбільше «вбиває» їхній час? 4. У чому завдання і головний секрет управління керівників? <p>Критерії оцінювання</p> <p>Оцінка «відмінно» - студент демонструє повноту, адекватність та осмисленість (усвідомленість) знань стосовно цілей та функцій лідерства в організації та етапів їх реалізації, специфіку організації робочого часу, вміє робити узагальнюючі висновки.</p> <p>Оцінка «добре» - студент демонструє адекватність та осмисленість знань, але стосовно кількох із зазначених питань; вміє робити узагальнюючі висновки.</p> <p>Оцінка «задовільно» - студент має фрагментарні уявлення про проблему, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно та аргументовано вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» - наявність часткових знань, які студент не правильно розуміє і не правильно трактує.</p>	5 / 1 бал
	Змістовий модуль 2.	
5	<p>Тема 5. Коучинг лідерства</p> <p>Підібрати портфоліо в електронному варіанті (статті, відео, наукові повідомлення – не менше 5-ти джерел) на тематику (обирається одна):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Технологія створення бренду лідера.</i> (Довідка: бренд – це те, що швидко та легко запам'ятується. Щоб виділитися серед конкурентів, бренд повинен мати певний імідж. Окремі послуги, які пропонує лідер (напр., освітні, коучингові, тренінгові та ін.), в поняття бренду входять асоціації споживачів продукту та очікування щодо нього. Бренд допомагає людині сформувати певне ставлення до продукту, послуги або компанії і впливає на сприйняття. Чітке позиціонування – запорука успішності бренду). 	15 / 2 бал

	<p>2. <i>Технологія побудови мотиваційного листа</i> (Довідка: Мотиваційний лист – це невеликий текст, зазвичай, у вигляді есе, мета якого – продемонструвати свою зацікавленість роботою/навчанням та сформулювати позитивне перше враження).</p> <p>Критерії оцінювання</p> <p>Оцінка «відмінно» - портфоліо відображає сутність досліджуваного явища та технології, студент проявив старанність та зацікавленість у пошуку і підборі матеріалу. У портфоліо, окрім статей та відео, подано коротку анотацію з аналізом технологій. Студент вільно володіє матеріалом, зацікавлює аудиторію обраною тематикою, спонукає аудиторію до подальшого самостійного вивчення, робить узагальнення та висновки.</p> <p>Оцінка «добре» - портфоліо відображає сутність досліджуваного явища, однак технології не розкриті. Студент підготував студент демонструє адекватність та осмисленість знань, але стосовно кількох із зазначених питань. вміє робити узагальнюючі висновки.</p> <p>Оцінка «задовільно» - у портфоліо досліджувана проблема відображена фрагментарно, технології й аналіз технологій не представлено і розуміються студентом не достатньо повно.</p> <p>Оцінка «незадовільно» - портфоліо не відображає досліджуваного явища та технологій, студент не здійснив аналіз, не правильно трактує.</p>	
6	<p>Тема 6. Стратегія і тактика публічного виступу.</p> <p>«Аналіз публічного виступу бізнес-лідера»</p> <p>1. Ознайомтеся з публічним виступом бізнес-лідера: виступ 1: Стів Джобс «Як жити, перш ніж померти»; виступ 2: Пранав Містрі «Захоплюючий потенціал технології шостого почуття»; виступ 3: Ден Гілберт «Чому ми приймаємо погані рішення»; виступ 4: Маргарет Хеффернан «Чому прийшов час відмовитися від службової ієрархії?»</p> <p>2. Проаналізуйте публічні виступи на предмет їх відповідності основним критеріям до публічного виступу (за шкалою – високий, середній, низький).</p> <p>3. Аргументуйте свою позицію.</p> <p>Шаблон для виконання - дивись с.9 Середа Н. В. <i>Основи риторики для бізнес-лідерів: ефективний публічний виступ : навчальний посібник / Н. В. Середа. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. – 40 с. Режим доступу: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/30520/1/Sereda_Osnovy_rytoryky_2016.pdf</i></p>	15 / 2 бали

Шаблон для виконання		
Назва публічного виступу, обраного для аналізу		
Критерій до публічного виступу	Рівень відповідності виступу критерію	Аргументація
Змістовність		
Ясність і точність		
Логічність		
Простота й зрозумілість		
Стислість		
Багатство мови		
Емоційність і наочність		
Жвавість викладу		
Доречність		
<p>Критерії оцінювання</p> <p>Оцінка «відмінно» - студент демонструє повноту, адекватність та осмисленість (усвідомленість) знань стосовно критеріїв успішного виступу, вміє аналізувати, аргументувати, робити узагальнюючі висновки.</p> <p>Оцінка «добре» - студент демонструє адекватність та осмисленість знань, але стосовно кількох критеріїв; вміє робити узагальнюючі висновки.</p> <p>Оцінка «задовільно» - студент має фрагментарні уявлення про проблему, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно та аргументовано вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» - наявність часткових знань, які студент не правильно розуміє і не правильно трактує.</p>		
Разом		60

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми (для заочної форми навчання)	Кількість годин
	Змістовий модуль 1.	
1	<p>Тема 1. Соціально-психологічна природа лідерства.</p> <p>Аналіз типів лідерів (за матеріалами серіалів та фільмів, напр. «Засновник», «Тренер», «Корона», «Темні часи», «Золоті руки», «Заплати іншому», «У гонитві за щастям», «Диявол носить «Прадо» та ін.).</p> <p>План аналізу:</p> <ol style="list-style-type: none"> Скласти список особистісних рис лідера. Скласти список цінностей героя. Описати життєвий шлях лідера та його життєву філософію. Які ситуації посприяли у становленні героя як лідера? Чи були в головного героя референтні особи, на яких він рівнявся або хотів бути схожим? Які технології впливу та самоорганізації використовує? <p>Критерії оцінювання</p> <p>Оцінка «відмінно» - студент демонструє повноту, адекватність та осмисленість (усвідомленість) знань стосовно типології лідерів, вміє на</p>	15 / 3 бали

	<p>основні аналізу скласти психологічний портрет лідера, який включає його особистісні характеристики, ціннісні орієнтації, стратегії спілкування та впливу на інших; аналізує основні чинники становлення героя як лідера (ситуації, найближче оточення та ін.) вмiє робити узагальнюючі висновки.</p> <p>Оцінка «добре» - студент демонструє адекватність та осмисленість знань, але стосовно кількох із зазначених питань; вмiє робити узагальнюючі висновки.</p> <p>Оцінка «задовільно» - студент має фрагментарні уявлення про проблему, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно та аргументовано вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» - наявність часткових знань, які студент не правильно розуміє і не правильно трактує.</p>	
2	<p>Тема 2. Традиційні моделі лідерства.</p> <p>Опрацювати статтю і написати тези згідно плану. Філатова Л.С., Новохацька Л.В. Теоретичні аспекти теорій лідерства крізь призму ефективного лідерства // Підприємництво. Економіка: реалії часу. №3(13), 2014. Режим доступу: https://economics.opu.ua/files/archive/2014/No3/64-69.pdf</p> <p>План аналізу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1)здійснити аналіз теорій лідерства, чинники їх становлення та виявити їх взаємозв'язок; 2) визначити взаємозв'язок між керівництвом та лідерством, а саме їх подібність та відмінність; 3)з'ясувати роль стилів керівництва у формуванні ефективного лідерства; 4) визначити основні критерії, притаманні традиційним теоріям лідерства; 5) виокремити основні засади ефективного лідерства <p>Критерії оцінювання</p> <p>Оцінка «відмінно» - студент демонструє повноту, адекватність та осмисленість (усвідомленість) знань стосовно критеріїв класичних теорій лідерства, історії їх виникнення та взаємозв'язок, розуміє відмінність між лідерством і керівництвом, може дати визначення цих понять, визначає необхідні компетентності ефективного лідера, вмiє робити узагальнюючі висновки.</p> <p>Оцінка «добре» - студент демонструє адекватність та осмисленість знань, але стосовно кількох із зазначених питань; вмiє робити узагальнюючі висновки.</p> <p>Оцінка «задовільно» - студент має фрагментарні уявлення про проблему, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно та аргументовано вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» - наявність часткових знань, які студент не правильно розуміє і не правильно трактує.</p>	10 / 1 бал
3	<p>Тема 3. Лідерство як місія: сучасні концепції лідерства.</p> <p>Опрацювати статтю і законспектувати у формі тез: Белікова Ю. В. Становлення та переваги емоційного лідерства // Режим доступу: http://www.repository.hneu.edu.ua. – Дата звернення 27.08.2017 р.</p> <p>План аналізу</p> <ol style="list-style-type: none"> 5) Дати визначення поняттю «емоційне лідерство» 6) Якими компетентностями повинен володіти емоційний лідер? 7) Яка теорія лягла в основу розробки теорії емоційного лідерства? 8) Коротко охарактеризувати теорії емоційного лідерства <p>Критерії оцінювання</p> <p>Оцінка «відмінно» - студент демонструє повноту, адекватність та осмисленість (усвідомленість) знань стосовно теорій емоційного лідерства, вільно використовує понятійний апарат, визначає необхідні компетентності</p>	10 / 1 бал

	<p>емоційного лідера, вмiє робити узагальнюючі висновки. Оцінка «добре» - студент демонструє адекватність та осмисленість знань, але стосовно кількох із зазначених питань; вмiє робити узагальнюючі висновки. Оцінка «задовільно» - студент має фрагментарні уявлення про проблему, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно та аргументовано вербалізуються. Оцінка «незадовільно» - наявність часткових знань, які студент не правильно розуміє і не правильно трактує.</p>	
4	<p>Тема 4. Владний та управлінський аспекти лідерства. Опрацювати статтю і законспектувати у формі тез: Єфименко М.О., Ізюмцева Н.В. Роль лідерства в системі управління персоналом на підприємстві // Економіка та управління підприємствами. Випуск 24. 2018. С.1570162. Режим доступу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/24_2018_ukr/29.pdf Запитання для аналізу статті: 5. Яка основна мета лідерства в управлінні персоналом. 6. Які функції лідерства в організації і які фази (етапи) має пройти лідер, щоб реалізувати ці функції? 7. Як відбувається розподіл часу в керівників? Що найбільше «вбиває» їхній час? 8. У чому завдання і головний секрет управління керівників?</p> <p>Критерії оцінювання Оцінка «відмінно» - студент демонструє повноту, адекватність та осмисленість (усвідомленість) знань стосовно цілей та функцій лідерства в організації та етапів їх реалізації, специфіку організації робочого часу, вмiє робити узагальнюючі висновки. Оцінка «добре» - студент демонструє адекватність та осмисленість знань, але стосовно кількох із зазначених питань; вмiє робити узагальнюючі висновки. Оцінка «задовільно» - студент має фрагментарні уявлення про проблему, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно та аргументовано вербалізуються. Оцінка «незадовільно» - наявність часткових знань, які студент не правильно розуміє і не правильно трактує.</p>	10 / 1 бал
	Змістовий модуль 2.	
5	<p>Тема 5. Коучинг лідерства Підібрати портфоліо в електронному варіанті (статті, відео, наукові повідомлення – не менше 5-ти джерел) на тематику (обирається одна): 1. <i>Технологія створення бренду лідера.</i> (Довідка: бренд – це те, що швидко та легко запам'ятається. Щоб виділитися серед конкурентів, бренд повинен мати певний імідж. Окремі послуги, які пропонує лідер (напр., освітні, колсантигові, тренінгові та ін.), в поняття бренду входять асоціації споживачів продукту та очікування щодо нього. Бренд допомагає людині сформувати певне ставлення до продукту, послуги або компанії і впливає на сприйняття. Чітке позиціонування – запорука успішності бренду). 2. <i>Технологія побудови мотиваційного листа</i> (Довідка: Мотиваційний лист – це невеликий текст, зазвичай, у вигляді есе, мета якого – продемонструвати свою зацікавленість роботою/навчанням та сформувати позитивне перше враження).</p> <p>Критерії оцінювання Оцінка «відмінно» - портфоліо відображає сутність досліджуваного явища та</p>	20 / 2 бали

технології, студент проявив старанність та зацікавленість у пошуку і підборі матеріалу. У портфоліо, окрім статей та відео, подано коротку анотацію з аналізом технологій. Студент вільно володіє матеріалом, зацікавлює аудиторію обраною тематикою, спонукає аудиторію до подальшого самостійного вивчення, робить узагальнення та висновки.

Оцінка «добре» - портфоліо відображає сутність досліджуваного явища, однак технології не розкриті. Студент підготував студент демонструє адекватність та осмисленість знань, але стосовно кількох із зазначених питань. вміє робити узагальнюючі висновки.

Оцінка «задовільно» - у портфоліо досліджувана проблема відображена фрагментарно, технології й аналіз технологій не представлено і розуміються студентом не достатньо повно.

Оцінка «незадовільно» - портфоліо не відображає досліджуваного явища та технологій, студент не здійснив аналіз, не правильно трактує.

Тема 6. Стратегія і тактика публічного виступу.

«Аналіз публічного виступу бізнес-лідера»

1. Ознайомтеся з публічним виступом бізнес-лідера:

виступ 1: Стів Джобс «Як жити, перш ніж померти»;

виступ 2: Пранав Містрі «Захоплюючий потенціал технології шостого почуття»;

виступ 3: Ден Гілберт «Чому ми приймаємо погані рішення»;

виступ 4: Маргарет Хеффернан «Чому прийшов час відмовитися від службової ієрархії?»

2. Проаналізуйте публічні виступи на предмет їх відповідності основним критеріям до публічного виступу (за шкалою – високий, середній, низький).

3. Аргументуйте свою позицію.

Рекомендована література: *дивись с.9 Серєда Н. В. Основи риторики для бізнес-лідерів: ефективний публічний виступ : навчальний посібник / Н. В. Серєда. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. – 40 с. Режим доступу:*

http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/30520/1/Sereda_Osnovy_rytoryky_2016.pdf

Шаблон для виконання

6

15 / 2 бали

Назва публічного виступу, обраного для аналізу		
Критерій до публічного виступу	Рівень відповідності виступу критерію	Аргументація
Змістовність		
Ясність і точність		
Логічність		
Простота й зрозумілість		
Стислість		
Багатство мови		
Емоційність і наочність		
Жвавість викладу		
Доречність		

Критерії оцінювання

Оцінка «відмінно» - студент демонструє повноту, адекватність та

	<p>осмисленість (усвідомленість) знань стосовно критеріїв успішного виступу, вміє аналізувати, аргументувати, робити узагальнюючі висновки. Оцінка «добре» - студент демонструє адекватність та осмисленість знань, але стосовно кількох критеріїв; вміє робити узагальнюючі висновки. Оцінка «задовільно» - студент має фрагментарні уявлення про проблему, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно та аргументовано вербалізуються. Оцінка «незадовільно» - наявність часткових знань, які студент не правильно розуміє і не правильно трактує.</p>	
Разом		80

9. Індивідуальні завдання

10. Методи навчання

Лекційні форми занять передбачають застосування методів:

1. Пояснювально-ілюстративний.
2. Проблемне засвоєння матеріалу.

Семінарські форми занять передбачають застосування методів:

1. Частково-пошуковий.
2. Дослідницький.
3. Інтерактивний: ділова гра, дискусії, тренінгові й коучингові методи.
4. Метод кейсів.

11. Методи контролю

1. Тематичний тестовий контроль.
2. Усне опитування.
3. Контрольна робота (презентація).
5. Підсумковий тестовий контроль.

Вимоги до презентації

Тематика обирається самостійно, згідно програми курсу. Створення презентації потребує уміння застосовувати інтегровані знання програмного матеріалу дисципліни. Мета презентації – набуття студентами навичок з аналізу власної роботи і публічного представлення результатів дослідження.

Вимоги до презентації:

- Стислий виклад матеріалу, максимальна інформативність тексту. 10-12 слайдів (powerpoint).
- Ретельно структурована інформація.
- Наявність коротких та лаконічних заголовків, маркованих та нумерованих списків.
- Важливу інформацію (наприклад, висновки, визначення, правила тощо) треба подавати великим та виділеним шрифтом і розміщувати в лівому верхньому кутку слайда
- Другорядну інформацію бажано розміщувати внизу слайда.
- Кожному положенню (ідеї) треба відвести окремий абзац.

- Головну ідею треба викласти в першому рядку абзацу.
- Використовуйте табличні форми подання інформації (діаграми, схеми) для ілюстрації найважливіших фактів, що дасть змогу подати матеріал компактно й наочно.
- Графіка має органічно доповнювати текст.
- Пояснення треба розміщувати якнайближче до ілюстрацій, із якими вони мають з'являтися на екрані одночасно.

Усю текстову інформацію потрібно ретельно перевірити на відсутність орфографічних, граматичних і стилістичних помилок.

Критерії оцінювання презентації:

1. Мета: відповідність частин презентації меті та предмету дослідження.
2. Висновки: узагальнення результатів дослідження та їх відповідність меті, формулювання важливих і значущих висновків за темою дослідження.
3. Ключові положення: розкриття теми дослідження з допомогою ключових положень.
4. Структура: логічна послідовність інформації, актуалізація теми дослідження, що пробуджує інтерес, на початку презентації, та завершення із спонуканням до продовження дослідження наприкінці презентації.

Орієнтовний перелік питань до заліку з курсу «Психологія лідерства»

1. Предмет, завдання, проблематика дисципліни. Визначення основних понять. Психологічний зміст поняття «лідерство».
2. Види лідерства відповідно до основних видів діяльності, за змістом трудової діяльності, за характером діяльності, за спрямованістю діяльності, згідно з статусно-рольовою позицією у групі.
3. Функції лідерства (Є.П.Ільїн): формування бачення, формулювання місії, розробка стратегії, забезпечення реалізації стратегії.
4. Ключові ролі, функції та відповідні якості лідера (Дж. Каузес і Б. Познер, Лайл Спенсер та Сайн Спенсер, Уільям Бірлі та Тетяна Козуб, Пітер Сенге, Річард Дафт, Флойд Хессельбайн, Михайло Бауер та ін.).
5. Теорії лідерських якостей (Анрі Файоль, О.Тід).
6. Біхевіористичні моделі лідерства (К.Левін, Д. Мак-Грегор і Р. Лайкерт, Р. Бейк, Дж. Моутон, Вільям Оучі, Ренсіс Лайкерт, Роберт Блейк).
7. Теорії лідерства X, Y, Z.
8. Моделі ситуаційного лідерства (Ф.Фідлер, Дж.Шнейдер, А.Дж.Мерфі, Е. Хартлі, Поль Херсі та Кен Бланшар, Р. Хаус, модель Врума-Йеттона).
9. Інтеграційна концепція лідерства (М. Херманн). Атрибутивна концепція лідерства.
10. Харизматична концепція лідерства (М.Вебер, А. Менегетті, С. Московічі, М. Кетс де Вріс, Д. Ебербах, Дж. Боулі, Т. Бендас, В. Шеклтон, Б. Шамір, Р.Кричевський та ін.).

11. Концепція перетворювального лідерства. Модель розподіленого лідерства (Leadership Foundation for Higher Education, LFHE) Д. Л. Бредфорта та А. Р. Кохена.
12. Теорія дистрибутивного лідерства (Distributed leadership, Spillane & Halverson & Diamond, 2001).
13. Етичне лідерство (Ethical leadership, Brown, 2005).
14. Теорії емоційного лідерства: теорія «внутрішнього стимулювання» лідерства К. Кешмана, теорія опосередкованого лідерства Р. Фішера і А. Шарпа, теорія «двигуна лідерства» Н. Тічі, концепція «трубопроводу лідерства» (leadership pipeline) Р. Черена, С. Дроттера та Дж. Ноела, концепції сполучного лідерства та «гарячих груп» Дж. Ліпман Блюмен.
15. Тлумачення поняття влади у різних філософських та психологічних концепціях (А. Адлер, З. Фройд, Г. Гекгавзен, Е. Канетті та ін.).
16. Види влади: влада-примус і влада-вплив, фізичний примус як протоформа влади, реальна і потенційна.
17. Основні форми влади в організації.
18. Мотивація влади. Влада як потреба посідання і як потреба її застосування.
19. Невротичне прагнення влади.
20. Покірність як інтеракційна характеристика особистості.
21. Непокора як важлива інтеракційна характеристика особистості.
22. Характеристика лідерства з позиції підпорядкування-підкорення.
23. Управлінський аспект влади.
24. Застосування моделей коучингу GROW, SMART, Т-модель та ін. у розвитку лідерських компетентностей.
25. Коучингові технології подолання сумнів, обмежуючих переконань, розвитку креативності та мотивації, упевненості у собі, вироблення пріоритетів, розширення перспектив, самопрезентації.
26. Самодисципліна і тайм менеджмент.
27. Лідерство і команда. Якості, необхідні для створення ефективної та злагодженої команди.
28. Технологія написання мотиваційного листа.
29. Технологія створення і просування особистого бренду лідера.
30. Принципи ефективного публічного виступу.
31. Побудова публічного виступу: структура публічного виступу та основні правила його побудови; сутності технологій підготовки публічного виступу.
32. Техніка публічного виступу.
33. Технології опанування хвилювання.
34. Умови й етапи створення довіри в аудиторії до оратора. Психологія довіри.
35. Типові помилки ораторів.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування						Контроль на робота (презентація)	Самостій на робота	Підсумковий тест	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2		10	10	20	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6				
10	10	10	10	10	10				

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчального курсу «Психологія лідерства».
2. Опорні конспекти лекцій.
3. Мультимедійне забезпечення.
4. Текстові та електронні варіанти тестів для підсумкового контролю знань.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Навчальна дисципліна «Психологія лідерства» передбачає використання мультимедійного обладнання (комп'ютер, проектор).

14. Рекомендована література

Базова

1. Белікова Ю. В. Становлення та переваги емоційного лідерства // Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua>. – Дата звернення 27.08.2017 р.
2. Єфименко М.О., Ізюмцева Н.В. Роль лідерства в системі управління персоналом на підприємстві // Економіка та управління підприємствами.

- Випуск 24. 2018. С.1570162. Режим доступу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/24_2018_ukr/29.pdf
3. Калашнікова С. Розвиток лідерського потенціалу сучасного університету: основи та інструменти: Навчальний посібник. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 44 с.
 4. Середя Н. В. Основи риторики для бізнес-лідерів: ефективний публічний виступ : навчальний посібник / Н. В. Середя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. – 40 с. Режим доступу: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/30520/1/Sereda_Osnovy_rytoryky_2016.pdf
 5. Філатова Л.С., Новохацька Л.В. Теоретичні аспекти теорій лідерства крізь призму ефективного лідерства // Підприємництво. Економіка: реалії часу. №3(13), 2014. Режим доступу: <https://economics.opu.ua/files/archive/2014/No3/64-69.pdf>
 6. Федоришин Г.М. Психологія коучингу: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2018. 95 с.

Допоміжна

1. Васютинський В. *Інтераційна психологія влади*. – К., 2005. – 492 с.
2. Політичне лідерство: навч. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. В. А. Гошовської, Л. А. Пашко. К. : НАДУ , 2013. 300 с.
3. Мітлош А. В., Маляко В. О., Бажанюк В.С., Камишин В. В. Психологічні особливості лідерської обдарованості : концепції, діагностика, тренінги [Текст]: монографія. К. : Ін-т обдарованої дитини, 2014. – 290 с. – 83,00
4. Радул В.В., Краснощок І. П., Лебедик І. В. Дослідження особливостей самореалізації особистості [Текст]: монографія. К. : "Імекс-ЛТД", 2009. – 352 с. – 28,00
5. Кристофер Э. Смит Л. Тренінг лідерства [Текст]. СПб : Питер, 2001. – 320 с. – (Сер. "Эффективный тренинг"). – 10,00
6. Стаут Л. Лідерство: от загадок к практике [Текст]М. : Добрая книга, 2002. – 320 с. – 44.00
7. Кушнір Р. Дій! Другі 100 000 кроків до успіху [Текст] Дрогобич : Коло, 2014. – 208 с. – 67,00
8. Федорчук В. М. Тренінг особистісного зростання [Текст]: навч. посібникК. : ЦУЛ, 2014. – 250 с. – 60,00
9. Бендер П.У., Хеллман Э. Лідерство изнутри. – Мн.: Попурри, 2010. – 304с.
10. Бендас Т.В. Психология лідерства. – СПб: Питер, 2009. – 448с.
11. Гоулман Д. Эмоциональное лідерство: искусство управления людьми на основе эмоционального интеллекта / Д. Гоулман, Р. Бояцис, Э. Макки ; пер. с англ. – 3-е изд. - М.: Альбина Бизнес Букс, 2008. - 302 с.
12. Ричард Л. Дафт Уроки лідерства / Р.Л. Дафт; под ред. И.В. Андреевой.- М.: Эксмо, 2006.-480с.
13. Шеколтон В. Психология лідерства в бизнесе.- СПб.: Питер, 2003.- 222с.

14. Perspectives on leadership in 2012. CIPD Research report, August 2012. – URL: https://www.cipd.co.uk/binaries/perspectives-on-leadership_2012.pdf
15. Єфименко М.О., Ізюмцева Н.В. Роль лідерства в системі управління персоналом на підприємстві // Економіка та управління підприємствами. Випуск 24. 2018. С.1570162. Режим доступу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/24_2018_ukr/29.pdf
16. Уитмор Дж. Коучинг високої ефективності /Пер. с англ./ Уитмор Дж. - М.: Международная академия корпоративного управления и бизнеса, 2005. – 168 с. – Режим доступу: <http://asbook.in.ua/wp-content/uploads/2017/03/Dzhon-Uitmor.Kouching.pdf>

12. Інформаційні ресурси

1. <http://lib.pu.if.ua>. - Сайт наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника.
2. <http://www.nbu.gov.ua/> - Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
3. <http://hklub.npu.edu.ua/> - Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.
4. <http://upsihologa.com.ua/> - портал професійних психологів України «У психолога».
5. <http://pl.bookos.org/> - електронна англomовна бібліотека